

कोठारीइंटरनेशनलस्कूल, नोएडा
मध्यावधिपरीक्षा 2025-26
कक्षा - अष्टमी
विषय:- संस्कृत
सेट - ब (विवरणात्मकम्)

दिनांक:- गुरुवार 11 सितम्बर 2025
नाम ----- कक्षा-----

समय:- 2:30 घंटा
अंक - 60

सामान्य निर्देशाः -

1. इस प्रश्नपत्र में 4 पृष्ठ व 11 प्रश्न हैं।
2. प्रश्न संख्या पत्रानुसार ही लिखिए ।
3. प्रत्येक प्रश्न के बाद दो पंक्तियां छोड़नी अनिवार्य हैं ।
4. साफ तथा स्पष्ट लिखाई में उत्तर लिखें ।

प्रश्न - 1 अधोलिखितं गद्यांशम् पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

1x5=5

कस्मिंश्चित् वन-प्रदेशे प्रचण्डः नाम शृगालः प्रतिवसति स्म। कदाचित् क्षुधापीडितः सः नगरं प्रति अगच्छत्। तत्र तं दृष्ट्वा कुक्कुराः तं प्रति अधावन्। सः प्राणभयात् एकं रजकगृहं प्राविशत्। तत्र नीलरसपूर्णम् एकम् पात्रम् आसीत्। सः तस्मिन् पात्रे अपतत् नीलवर्णः चाभवत्। कुक्कुराः अपि तं च पश्यन् ततः अगच्छन्। तदा प्रचण्डः रजकगृहात् वनं प्रति अचलत्।

प्रश्नाः - एकपदेन उत्तरत -

- (क) प्रचण्डः कुत्र प्रतिवसति स्म ?
(ख) क्षुधापीडितः सः कुत्र अगच्छत् ?
(ग) कुक्कुरेभ्यः भीतः प्रचण्डः कस्य गृहं अगच्छत् ?
(घ) रजकगृहात् सः कुत्र अगच्छत् ?
(ङ) प्रचण्डः कीदृशः वर्णः अभवत् ?

प्रश्न-2 निम्नलिखित वाक्यानि लङ्कारे लिखत -

1x5=5

- (क) अहम् तु युष्माकं राजा अस्मि ।
(ख) कः अपि श्रेष्ठः; राजा नास्ति ।
(ग) त्वं भूलोकं गच्छ ।
(घ) तेषां परस्परं कलहो न स्यात् ।
(ङ) सर्वेषां कर्ताव्यनाम् निश्चयमहं करिष्यामि ।

प्रश्न - 3 पदपरिचयं कुरुत -

1/2x6=3

शब्दः	विभक्तिः	वचनम्
युष्माकम्	-----	-----
अनुशासनेन	-----	-----
कुक्कुरैः	-----	-----

प्रश्न - 4 निम्नलिखितानि वाक्यानि उपपदविभक्ति-अनुसारेण शुद्धानि कुरुत -

1x5=5

- (क) मार्गस्य उभयतः वृक्षाः सन्ति ।
(ख) पुस्तकस्य विना कथं पठिष्यसि ?
(ग) मां शीतलं जलं रोचते ।
(घ) बालकः जनकेन प्रश्नं पृच्छति ।
(ङ) शिक्षकस्य अभितः छात्राः सन्ति ।

प्रश्न - 5 निम्नलिखितवाक्यानाम् अनुवादं हिन्दी भाषायां कुरुत -

1x4=4

- (क) अत्र पञ्च बालकाः क्रीडन्ति ।
(ख) अहम् तत्र न गमिष्यामि ।
(ग) अहम् मित्रेण सह विद्यालयं गच्छामि ।
(घ) राजा निर्धनाय धनं यच्छति ।

प्रश्न - 6 निम्नलिखितवाक्यानाम् अनुवादं संस्कृत भाषायां कुरुत -

1x4=4

- (क) राम पुस्तक पढता है ।
(ख) मोहन बगीचे में घूम रहा है ।
(ग) हमारे विद्यालय का नाम के. आई. एस. है ।
(घ) मेरे मित्र का नाम श्याम है ।

प्रश्न - 7 निम्नलिखितं चित्र-वर्णनं संस्कृते पञ्च वाक्येषु कुरुत -

1x5=5

मंजूषा- बालः, पश्यतः, बालः, वृक्षः, हरितः, पुष्पे,
पादपाः, पत्राणि, पश्यन्ति।

प्रश्न - 8 निम्नलिखितेषु श्लोकद्वयोः एकस्य श्लोकस्य अर्थम् हिन्दी भाषायाम् लिखत -

5x1=5

श्लोक - १

सुखार्थिनः कुतो विद्या विद्यार्थिनः कुतः सुखम् ।
सुखार्थी वा त्यजेत्विद्यां विद्यार्थी वा त्यजेत् सुखम् ॥

अथवा

श्लोक - २

प्रारभ्यते न खलु विघ्नभयेन नीचैः, प्रारभ्य विघ्नविहता विरमन्ति मध्याः।
विघ्नैः पुनः पुनरपि प्रतिहन्यमानाः, प्रारब्धं उत्तमजना न परित्यजन्ति ॥

प्रश्न - 9 निम्नलिखित वाक्येषु उचितं संख्या शब्दं चित्वा लिखत -

1x10=10

- (क) अस्माकं कक्षायां (40) ----- छात्राः सन्ति । (चत्वारिंशत् / चतुर्दश)
(ख) तत्र उद्याने (11) ----- बालकाः क्रीडन्ति । (एकादश / दश एका)
(ग) अस्माकं विद्यालये (30)----- शिक्षकाः सन्ति । (त्रीदश / त्रिंशत्)
(घ) अत्र (8)----- बालकाः संस्कृतं पठन्ति । (षट् / अष्ट)

(ङ) (16)----- जनाः तत्र गच्छन्ति ।	(षडदश / षोडश)
(च) (24)----- कन्याः अस्मिन् कक्षायां सन्ति ।	(द्विचत्वारिंशत् / चतुर्विंशतिः)
(छ) एकस्मिन् वने (39)----- वानराः आसन् ।	(नवत्रिंशत् / त्रिनवतिः)
(ज) संस्कृत कक्षायां (44) ----- छात्राः सन्ति ।	(चतुश्चत्वारिंशत् / चतुर्दश)
(झ) गीतायाम् (18) ----- अध्यायाः सन्ति ।	(अष्टादश / अष्टविंशतिः)
(ञ) तत्र अपि (1) ----- विद्यालयः अस्ति ।	(एकः / एका / एकम्)

प्रश्न -10 कोष्ठकेभ्यः शुद्धम् अव्ययपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत -

1x4=4

(क) अहम् ----- भ्रमणाय गमिष्यामि । (श्वः / ह्यः)
(ख) विद्यालयं ----- उद्यानं अस्ति । (परितः / एव)
(ग) छात्राः पुस्तकं ----- न शोभन्ते । (यदि / विना)
(घ) रामः ----- वदति । (उच्चैः / आम्)

प्रश्न -11 निम्नलिखित धातुषु प्रत्ययं योजयित्वा उदहारणम् लिखत -

1x7=7

(क) गम् + शतृ = -----
(ख) लिख् + शतृ = -----
(ग) चल् + शतृ = -----
(घ) कृ + शतृ = -----
(ङ) प्र+हस्+ल्यप् = -----
(च) वि + लिख् + ल्यप् = -----
(छ) वि + चिन्त् + ल्यप् = -----

प्रश्न -12 निम्नलिखितशब्देषु सन्धिकार्यम् कुरुत -

1x3=3

(क) यदि + अपि = -----?
(ख) मधु + अरिः = -----?
(ग) पितृ + आदेशः = -----?